

Főoldal>Jogi lépések indítása>Hol és hogyan?>Melyik ország joga alkalmazandó? Melyik ország joga alkalmazandó?

Ciprus

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Határon átnyúló ügyekben történő bírósághoz fordulás esetén az alkalmazandó jog megállapítására vonatkozó szabályokat Ciprus esetében elsődlegesen az uniós jog határozza meg, különösen a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 593/2008/EK rendelet (Róma I.), és a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló 864/2007/EK rendelet (Róma II.).

Egyéb kérdésekben a ciprusi bíróságok számára saját ítélkezési gyakorlatuk szolgál iránymutatásul, nincs ugyanis vonatkozó nemzeti jogi vagy törvénykönyvbe foglalt szabályozás. Irányadó ciprusi ítélkezési gyakorlat hiányában a bíróságok az angol common law-t alkalmazzák a bíróságokról szóló törvény (14/60. sz. törvény) 29. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

A vagyonkezelőkre alkalmazandó jogról és elismerésükről szóló, 1985. július 1-jei hágai egyezmény, amelyet a Ciprusi Köztársaság a 2017. évi 15(III). sz. ratifikációs törvénnyel ratifikált.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Nem releváns.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A bíróság nem köteles saját kezdeményezésére alkalmazni ezeket a szabályokat. Erre a körülményre csak az ügyben részt vevő valamelyik fél hivatkozhat, akinek bizonyítékokkal alátámasztottan eredményesen igazolnia kell, hogy egy másik ország jogát kell alkalmazni a ciprusi jog helyett. Amennyiben a bíróság elutasítja az indítványt, a ciprusi jogot kell alkalmazni.

Mivel ennek eldöntése bizonyítási és eljárási kérdésektől függ, a fent hivatkozott 593/2008/EK rendelet és 864/2007/EK rendelet rendelkezései e tekintetben nem irányadók.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

Az 593/2008/EK rendelet és a 864/2007/EK rendelet tiltja a vissza- és továbbutalás (*renvoi*) alkalmazását. Azokban az ügyekben azonban, amelyek nem tartoznak a rendeletek hatálya alá a vissza- és továbbutalás az alábbiak szerint megengedett:

Az olyan ügyben eljáró bíróságnak, amely tekintetében megállapítást nyert, hogy valamely másik állam jogát kell alkalmazni, vagy kizárólag e jog belső nemzeti szabályait kell alkalmaznia, vagy pedig e jogot teljes egészében, az e jog szerint alkalmazandó nemzetközi szabályokat is beleértve.

Az utóbbi esetben az a körülmény okoz nehézséget, hogy az alkalmazandó jogra vonatkozó, az érintett másik állam jogrendszere szerinti szabályozás visszautalhat a ciprusi jogra, amelyet a bírónak ez esetben alkalmaznia kell (*renvoi*). Ebben az esetben a bíróságnak két választása van: elfogadja a *renvoi* szabályt és a ciprusi jogot alkalmazza (*részleges renvoi* elmélet), vagy pedig elutasítja azt, és teljes egészében a másik állam jogát alkalmazza (*teljes renvoi*).

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

A kapcsoló tényezőkben (pl. lakóhely, az a hely, ahová az ingó vagyont vagy célvagyont áthelyezték stb.) bekövetkezett változások következtében esetlegesen felmerülő problémák elkerülése érdekében rendszerint az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályozást használják a kapcsoló tényező azonosítása időpontjának meghatározására. Lásd például a vagyonkezelőkről szóló 1985. július 1-jei hágai egyezmény 7. cikkét.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

Amennyiben valamely másik állam jogának alkalmazása összeegyeztethetetlen a Ciprusi Köztársaság közrendjével, úgy abban az esetben sem lehet alkalmazni e másik állam jogát, ha az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályozás értelmében egyébként alkalmazni kellene. Az ítélkezési gyakorlat értelmében a „közrend” magában foglalja az igazságosság, a közérkölc és az etika alapvető elveit (*Pilavachi & Co Ltd kontra International Chemical Co Ltd ítélet (1965), 1 CLR 97*).

Másik állam joga a vámokkal, adókkal és adózással kapcsolatos ügyekben szintén nem alkalmazható.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A *Royal Bank of Scotland plc kontra Geodril Co Ltd és társai ítéletben (1993) 1 JSC 753* kidolgozott szabályt kell alkalmazni, amelynek értelmében az ügyében a külföldi jog alkalmazandóságára hivatkozó félnek először elő kell terjesztenie az erre vonatkozó indítványát, majd pedig szakértői véleményt kell erről becsatolnia annak érdekében, hogy meggyőzze a bíróságot. Amennyiben a bíróság nem fogadja el a bizonyítékot vagy egyik fél sem terjeszt elő ilyen indítványt, a ciprusi jogot kell alkalmazni.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelmek és jogi aktusok

Az 593/2008/EK (Róma I.) rendelet irányadó az összes olyan szerződéses kötelezettségre és jogi aktusra, amellyel kapcsolatban felmerül az alkalmazandó jog kérdése.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A legtöbb esetben a 864/2007/EK (Róma II.) rendeletet kell alkalmazni, és az abban foglalt általános szabály értelmében az alkalmazandó jogot a káresemény bekövetkezésének helye (*lex loci damni*) szerint kell meghatározni, figyelmen kívül hagyva az országot vagy országokat, ahol a káresemény közvetett következményei felmerülhetnek. A rendelet arra vonatkozó különös szabályokat is meghatároz, hogy hogyan kell megállapítani a szerződésen kívüli kötelmi viszonyok egyes típusaira, például a tisztességtelen versenyre és a termékfelelősségre vonatkozó ügyekre alkalmazandó jogot.

A célvagyonok tekintetében az 1985. évi hágai egyezményt ratifikálta, a vagyonkezelőkre alkalmazandó jogról és elismerésükről szóló 2017. évi ratifikációs törvény (15(III)/2017. sz. törvény) alkalmazandó. A ratifikációs törvény és az egyezmény értelmében a célvagyonra a vagyonkezelő választása szerinti jog irányadó. Egyébként a célvagyonra az a jog irányadó, amellyel a legszorosabb kapcsolatban áll.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

Vezetéknév

A vezetéknev meghatározására a szülők és gyermekek közötti kapcsolatokról szóló törvény (216/90. sz. törvény) irányadó. A 216/90. sz. törvényben foglaltak szerint a gyermek vezetéknevét a szülők által a gyermek születésétől számított három hónapon belül tett közös nyilatkozat határozza meg. Amennyiben a szülők nem tesznek ilyen nyilatkozatot, a gyermek az apa vezetéknevét fogja viselni. A házasságon kívül született gyermek az anya vezetéknevét viseli, hacsak, illetve amíg az apa apai elismerő nyilatkozatot nem tesz.

Lakóhely

A személy lakóhelyét a végrendeletekről és az öröklésről szóló törvény 195. fejezete határozza meg, amely szerint adott időpontban az egyes személyek vagy a születésükkor kapott lakóhellyel (születés kori lakóhely), vagy pedig a saját elhatározásukból megszerzett vagy megtartott lakóhellyel rendelkeznek (választás szerinti lakóhely).

Az apa életben léte alatt házasságból született gyermek esetében a születés napjától kezdődően a gyermek születés kori lakóhelyének az apa lakóhelyét kell tekinteni.

A házasságon kívül, vagy az apa halálát követően született gyermek esetében a születés napjától kezdődően a gyermek születés kori lakóhelyének az anya lakóhelye minősül.

Jog- és cselekvőképesség

A személy házasságkötési képességét a házasságról szóló törvény (104(I)/2013. sz. törvény) 14. cikkében foglalt rendelkezések szabályozzák, amelyek értelmében az érintett személy nem rendelkezik házasságkötési képességgel, ha a tizennyolcadik életévét nem töltötte be, vagy ha a házasságkötés időpontjában nem képes érvényes jognyilatkozatot tenni olyan mentális zavara vagy szellemi fogyatékossága, agyi elváltozása vagy egyéb állapota vagy betegsége, illetve drogfüggősége miatt, amelynek következtében hiányzik az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége.

Házasságkötési képességgel rendelkezőnek kell azonban tekinteni a házasulandó pár tizennyolcadik életévét be nem töltött tagjait vagy egyik tagját, amennyiben betöltötték a tizenhatodik életévüket, vagy a gyámjaik ahhoz írásban hozzájárultak, vagy a házasságkötést rendkívüli körülmények indokolják. Amennyiben a fent hivatkozott hozzájárulást nem adják meg, illetve gyám hiányában a házasságkötési képesség kérdésében az érintett személy lakóhelye szerint illetékes családjogi bíróság dönt.

Az ügyleti képesség tekintetében a szerződésekről szóló törvény 149. fejezetének 11. cikke kimondja, hogy a személy akkor rendelkezik szerződéskötési képességgel, ha rendelkezik az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel és az ügyleti képességétől törvényben előírtak szerint nem fosztották meg. A törvény értelmében a házas személy nem minősül szerződéskötésre képtelen személynek azon egyetlen okból kifolyólag, hogy nem töltötte be a tizennyolcadik életévét.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

A szülő és a gyermek közötti jogviszonyt, ideértve a szülői felelősséget, a gyermektartást és a kapcsolattartást, a ciprusi jog szabályozza, különösen a szülők és a gyermekek közötti kapcsolatokról szóló törvény (216/90. sz. törvény).

A hatályuk alá tartozó ügyekben szintén alkalmazni kell a 2201/2003/EK rendeletben (Brüsszel IIa.) és a 4/2009/EK rendeletben, valamint a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló 1996. évi hágai egyezményben foglaltakat.

3.4.2 Örökbefogadás

A ciprusi bíróságok előtt folyamatban lévő örökbefogadási eljárásokban a ciprusi jogot kell alkalmazni, tekintet nélkül arra, hogy az örökbefogadási ügy határon átnyúló jellegű-e.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

A házasságkötéssel és a házasság felbontásával kapcsolatos ügyeket Cipruson a házasságról szóló 2003. évi törvény (104(I)/2003. sz. törvény) szabályozza. Szintén vonatkozik rájuk a házasságkötéshez szükséges kölcsönös beleegyezésről, a legelső korhatárról és a házasságkötések anyakönyvezéséről szóló ENSZ határozat, amelyet a Ciprusi Köztársaság a 16(III)/2003. sz. törvénnyel ratifikált.

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontásával kapcsolatos ügyeket a házasságkötésről, a békéltető eljárásról és a házassági kötelék spirituális felbontásáról szóló 1990. évi törvény (22/1990. sz. törvény) 111. cikke – az egyházi házasságok tekintetében –, valamint a házasságról szóló törvény (104(I)/2003. sz. törvény) szabályozza.

A házasság felbontásának és a különválásnak az elismerésével kapcsolatos ügyekre a házasság felbontásának és a különválásnak az elismeréséről szóló 1971. évi hágai egyezményben foglaltakat kell alkalmazni, amelyet a Ciprusi Köztársaság a 14(III)1983. sz. törvénnyel ratifikált.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

Tartási kötelezettségek

A házassági vagyonjogról szóló módosított törvényben (232/1991. sz. törvény) foglaltak szerint:

A házastársak különélése esetén a bíróság a házastárs kérelmére tartásdíj fizetésére kötelező határozatot hoz a másik házastárssal szemben, melynek értelmében e házastárs a kérelmező házastárs részére tartásdíjat köteles fizetni.

A volt házastársak között tartási kötelezettség abban az esetben áll fenn, ha az egyik házastárs nem képes eltartani magát a saját jövedelméből vagy vagyonából és:

- a) a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján vagy az alábbiakban megjelölt időtartamok leteltekor életkorából vagy egészségi állapotából kifolyólag nem képes olyan munkát vállalni vagy folytatni, amely biztosítaná, hogy magát eltartsa;
- b) olyan kiskorú vagy felnőtt gyermeket vagy más eltartott személyt gondoz, aki fizikai vagy mentális fogyatékossága okán nem képes önmagáról gondoskodni, és a tartást kérelmező személy emiatt nem tud megfelelő munkát találni;
- c) nem képes tartós és megfelelő munkát találni vagy szakképzésre van szüksége, legfeljebb azonban a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napjától számított három évig;
- d) bármely egyéb esetben, amennyiben a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában a tartás megítélése méltányossági okból indokolt.

A tartás fontos okból megtagadható vagy korlátozható, különösen, ha a házasság rövid ideig állt fenn, vagy a házasság felbontása vagy az együttélés megszűnése annak a házastársnak róható fel, aki a tartásra esetleg jogosult lehetne, vagy e házastárs a rászorultságát maga idézte elő.

A tartásra való jogosultságot megszüntik, illetve a tartást elrendelő határozatot megfelelően módosítani szükséges, amennyiben azt a körülmények indokolják.

Kiskorú gyermekkel kapcsolatos tartási kötelezettségek

A szülők és a gyermekek közötti kapcsolatokról szóló törvény (216/90. sz. törvény) értelmében a kiskorú gyermekkel kapcsolatos tartási kötelezettségek a szülőket az anyagi lehetőségeikhez mérten együttesen terhelik. A fenti szülői kötelezettség határozat vagy perbeli egyezség alapján a gyermek nagykorúvá válását követően is fennállhat, amennyiben azt rendkívüli körülmények indokolják (például a gyermek cselekvőképtelen vagy fogyatékoságban szenved, a Nemzeti Gárdánál szolgál vagy oktatási intézményben vagy szakiskolában tanulmányokat folytat).

A szülőknek a kiskorú gyermekükkel szemben fennálló tartási kötelezettsége abban az esetben is fennáll, ha a gyermek saját vagyonnal rendelkezik.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

A 232/1991. sz. törvény 13. cikkében foglaltak alkalmazandók, amelynek értelmében a házasság főszabályként nem változtat a házastársak vagyon feletti önálló rendelkezési jogán. A hivatkozott törvény 14. cikke ugyanakkor lehetővé teszi a házastárs számára, hogy a házasság felbontása vagy érvénytelenítése esetén magának követelje a másik házastárs valamely vagyontárgyát, feltéve, hogy a követeléssel előálló házastárs bármely módon hozzájárult a másik házastárs vagyonszaporulatához. A követeléssel előálló fél jogi úton követelheti, hogy fizessék meg számára a vagyonszaporulat azon részét, amely az ő hozzájárulásának eredménye.

Az egyik házastárs által a másik házastárs vagyonszaporulatához történő hozzájárulás vélelmezett mértéke az értéknövekedés egyharmadának felel meg, kivéve, ha bizonyítást nyer, hogy a hozzájárulás mértéke ennél alacsonyabb vagy magasabb volt.

A házastársak vagyonszaporulatába nem tartozik bele, amit a házastársak ajándékozás, öröklés, hagyomány vagy egyéb ingyenes juttatás útján szereztek.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Az öröklést és a hagyatékkal kapcsolatos ügyeket, a végrendelet-készítésre és annak visszavonására vonatkozó alakisági előírások kivételével, az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012/EU rendelet szabályozza.

A hivatkozott rendelet 22. cikke szerint egy adott személy az utána történő öröklésre irányadó jogként választhatja annak az államnak a jogát, amelynek állampolgárságával a választás megtételekor vagy az elhalálozás időpontjában rendelkezik. A jogválasztásról kifejezett nyilatkozatban kell rendelkezni.

Azokban az esetekben, ahol készült végrendelet, a végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló, 1961. október 5-i hágai egyezményben foglaltak az irányadók. Az egyezmény 1. cikkében foglalt rendelkezések értelmében egy adott végintézkedés alakilag akkor érvényes, ha alakilag megfelel:

- a) azon hely szerinti belső jognak, ahol a végrendeletkészítő a végintézkedést tette, vagy
- b) egy olyan állampolgárság szerinti belső jognak, amellyel a végrendeletkészítő a végintézkedés megtételekor vagy az elhalálozás időpontjában rendelkezett, vagy
- c) a végrendeletkészítő azon lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye szerinti belső jognak, amellyel a végintézkedés megtételekor vagy az elhalálozás időpontjában rendelkezett, vagy
- d) ingatlanok érintettsége esetén az ingatlanok fekvése szerinti belső jognak.

3.8 Ingatlan

Az ingatlanokkal kapcsolatos kötelezettségeket keletkeztető jogviszonyokra az 593/2008/EK rendelet (Róma I.) vonatkozik, amely szerint a szerződésekre a felek által választott jog az irányadó. Jogválasztás hiányában a rendelet 4. cikkében foglaltakat kell alkalmazni, amely kifejezetten meghatározza az egyes ügyekben alkalmazandó jogot.

Ingatlanokkal kapcsolatos dologi jogra vonatkozó szerződés esetén, összhangban a ciprusi bíróságok ítélkezési gyakorlatával, a bíróság az ingatlan fekvése szerinti ország jogát (*lex situs*) alkalmazza.

3.9 Fizetése képtelenség

Az alkalmazandó jogot a fizetése képtelenségi eljárásról szóló 1346/2000/EK rendelet rendelkezései határozzák meg. Ez annak a tagállamnak a joga, ahol a fizetése képtelenségi eljárást megindították.

Utolsó frissítés: 18/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.